

Intercanvi d'experiències entre **dones migrants** d'ahir i d'avui

Agraïm les dones que van compartir les seves històries:

Aurora Puig
Narci Rodríguez
Dori Fuertes
Rosario Ruiz
Carmela Font
Fàtima Zohra Ben Ktib
Eka Kereselidze
Kristine Nikoghosyan
Soledad Mendoza
Dora Valencia

Agraïm la col·laboració de:

Ana Rivas, Coordinadora del Casal de Gent Gran de Navas
Patricia Ventura, Informadora del Casal de Gent Gran de Navas
Centre Convivim (Fundació Viarany)
Associació Nadir Audiovisual i Educació

Edita: Reds i Intered

Coordina: Magali Prat i Berta Quintana

Suport de continguts: Judit Ruiz i Neus Garriga

Fotografies: Toni Carol · www.tonicarol.com

Disseny gràfic: Ximena Chaperó · www.ximenachapero.com

Data de publicació: Maig 2023

Es permet difondre, distribuir i copiar o compartir públicament el contingut d'aquesta publicació, sempre que es reconegui l'autoria i que no es faci servir per a fins comercials. No es pot alterar, transformar ni generar una obra derivada a partir d'aquesta publicació sense els crèdits oportuns.

Reds és una Associació creada el 1999 a Barcelona que té com a objectiu principal promoure la transformació social a través de tres eixos d'intervenció: la cooperació internacional, l'educació per a la justícia global i la incidència política per la protecció internacional dels Drets Humans.

Intered treballa per una educació per a la transformació social i la justícia global que generi participació activa i compromesa amb totes les persones de la comunitat.

Índex

Introducció	5
El desenvolupament dels tallers	6
Les protagonistes: 10 dones, 10 lluitadores	8
1. La migració a Barcelona en els anys 60	10
2. Migrar a Barcelona avui en dia	14
3. Les dificultats de ser una dona migrant	18
4. El difícil camí imposat per la Llei d'estrangeria	24
5. Superar els obstacles i el dol migratori	28
6. Migrar és un Dret Humà	32
Reflexió Final	35

Introducció

En el marc del projecte “Actuant amb cures” pels drets de les dones i desconstruint el discurs de l’odi”, impulsat per Reds i InteRed Catalunya, amb la col·laboració de Nadir i el suport de l’Ajuntament de Barcelona, vam organitzar el taller “Intercanvi d’històries de vida de dones migrants” en el qual dos grups de dones, de diferent generació i procedència, van compartir la seva experiència migratòria a través de l’enregistrament i de l’intercanvi de “cartes audiovisuals”.

En aquest taller es va crear un espai d’escolta intergeneracional on es van ajuntar dones que van migrar durant els anys 50 i 60, d’altres parts de l’Estat espanyol, i dones que han migrat recentment a Barcelona, des de diferents països, per poder compartir la seva experiència del procés migratori.

Fruit d’aquesta activitat presentem el quadern “Intercanvi d’experiències entre dones migrants d’ahir i d’avui. Entrellaçant relats de vida a Barcelona” on es narra l’experiència de les participants i els paral·lelismes que van sorgir entre les seves històries, fent una reflexió conjunta sobre les dificultats que les dones migrants han d’afrontar. Tot i que el context de les dones participants és molt diferent, es va crear un clima d’escolta, de cures, i d’identificació amb els sentiments i experiències que provoquen els processos migratoris, més enllà d’una època i d’un lloc.

Des dels discursos polítics i mediàtics la migració està sent criminalitzada a través del constant bombardeig de discursos discriminatoris i d’odi, basats en prejudicis i estereotips entorn de les persones migrants. Per aquest motiu, amb aquesta publicació volem contestar el discurs

discriminatori contra les dones migrants explicant de primera mà les seves històries i mostrant que, els processos migratoris, han estat una constant en tota la història de la humanitat. A més, volem recalcar que migrar és un Dret Humà, reconegut a l’article 13 de la Carta de les Nacions Unides.

Un dels trets que ha definit els processos migratoris en les últimes dècades ha estat la feminització de la migració: si abans la dona assumia un paper de migració passiva, associada en la majoria dels casos a la reagrupació familiar, ara és ella qui pren la iniciativa de traslladar-se a altres països per a millorar la seva condició econòmica i social, la seva seguretat i la de la seva família. Per aquest motiu, és imprescindible que quan ens aproximem a un tema com la migració també interseccionem altres opressions com el gènere, la raça, o l'edat, que visibilitzen aspectes que no veuríem si les tractéssim cadascuna pel seu compte.

Des del projecte Actuant amb Cures tenim com a objectius potenciar els espais d'escolta i cura, com el generat amb aquests tallers, i deconstruir els discursos d'odi entorn de temàtiques com el gènere i la migració. El testimoniatge d'aquestes dones ens allunya d'estereotips i prejudicis i ens acostava a un model de societat diversa i intercultural.

Volem agrair la participació de totes les dones que han fet possible aquest taller, compartint la seva experiència i, sobretot, escoltant les històries de les altres companyes.

El procés dels tallers

El taller "Intercanvi d'històries de vida de dones migrants" va consistir a crear un espai d'escolta intergeneracional i intercultural entre dones de diferents barris de la ciutat de Barcelona, per a potenciar un procés de reflexió col·lectiva entorn de les dones i el seu procés migratori.

En el taller van participar dos grups. El primer, estava format per dones del Casal de gent gran de Navas, al Districte de Sant Andreu de Barcelona. La majoria d'aquestes dones van migrar a Catalunya, durant els anys cinquanta i seixanta, des d'altres parts de l'Estat espanyol. Només una de les participants va migrar a Xile per exili polític després de la Guerra Civil.

L'altre grup, forma part de l'espai de cures de dones, que es va crear l'any 2020 al barri de Congrés Indians amb dones del Centre Convivim dinamitzat per Interred. Aquest grup està format per dones que van migrar fa poc temps a Barcelona i encara es troben amb diverses dificultats. Són de Colòmbia, el Marroc, Bolívia, Geòrgia i Armènia.

Degut a les dificultats de compaginar horaris de trobada entre les participants, es va optar per realitzar un taller audiovisual on poguessin gravar en vídeo les seves històries. Amb l'ajuda de l'associació **NADIR Audiovisual i Educació**, durant sis sessions (3 per cada grup), les dones van mantenir una correspondència audiovisual, on relataven les motivacions per a migrar, el context social i econòmic dels seus llocs d'origen, les expectatives i esperances en arribar a Barcelona, les dificultats des de la seva arribada i les discriminacions que, pel seu origen i gènere, han hagut d'afrontar. Aquestes cartes audiovisuals han quedat recollides en un **vídeo**.

Les participants van narrar el seu procés migratori i els reptes que han hagut de superar a través de diferents dinàmiques com compartir objectes, fotografies o cançons significatives per a elles. Encara que el context i les circumstàncies històriques i d'origen dels dos grups són molt diferents, es va crear un entorn d'escolta activa i de cures per a trobar els punts que ens connecten: sentiments com la nostàlgia, la decepció, la tristesa i la solitud van ser

comuns en totes les dones, però també la resiliència, la força, la lluita i l'esperança per un futur millor.

Després de tres setmanes de correspondència a través de la pantalla, intercanviant cartes audiovisuals, vam poder reunir als dos grups i compartir una tarda per a poder trobar-nos presencialment i escoltar-nos des del suport mutu, propiciant un espai de confiança i de cures.

Les protagonistes: 10 dones, 10 lluitadores

Aurora Puig

Va néixer a Carme (Igalada).

Va migrar amb els seus pares a Xile, l'any 1958.

Narci Rodríguez

Va néixer a La Corunya. Porta més de 60 anys a Barcelona.

D'un poble de Leon. L'any 1968, va arribar a Barcelona als 14 anys per a treballar en una fàbrica tèxtil.

Dori Fuertes

Va néixer a Andalusia, filla d'una família pagesa de 9 fills/es.

Rosario Ruiz

Va néixer i viure a Alacant. Va venir a Barcelona per estudiar infermeria. Canta òpera i Zarzuela.

Carmela Font

Va néixer a Marroc.
Porta 4 anys a
Barcelona. Vol ser
mecànica.

*Fàtima Zohra
Ben Ktib*

Va néixer a
Geòrgia. Va arribar
a Barcelona amb
els seus fills fa 5
anys.

Eka Kereselidze

Va néixer a
Colòmbia, és
informàtica i
porta 5 anys a
Barcelona.

Dora Valencia

Va néixer
a Armènia.
És mestra i
farmacèutica.

*Kristine
Nikoghosyan*

Va néixer a Bolívia.
És infermera i
va arribar amb
la seva filla una
mica abans del
confinament.

Soledad Mendoza

1

*La migració
a Barcelona
en els anys
60*

Durant els anys 60, l'Espanya franquista es trobava encara estancada econòmicament, amb una elevada taxa d'atur, un sector agrícola endarrerit i la necessitat de fer créixer les indústries. Es va produir un important èxode rural, que va afectar el 80% del territori. Més de set milions de persones, el 20% de la població espanyola, van abandonar els seus pobles entre 1960 i 1973. S'estima que cinc milions es van posar en marxa cap a les ciutats, sent Madrid, Barcelona i el País Basc els principals destins en tant que constituïen els principals focus industrials i del sector de serveis.¹

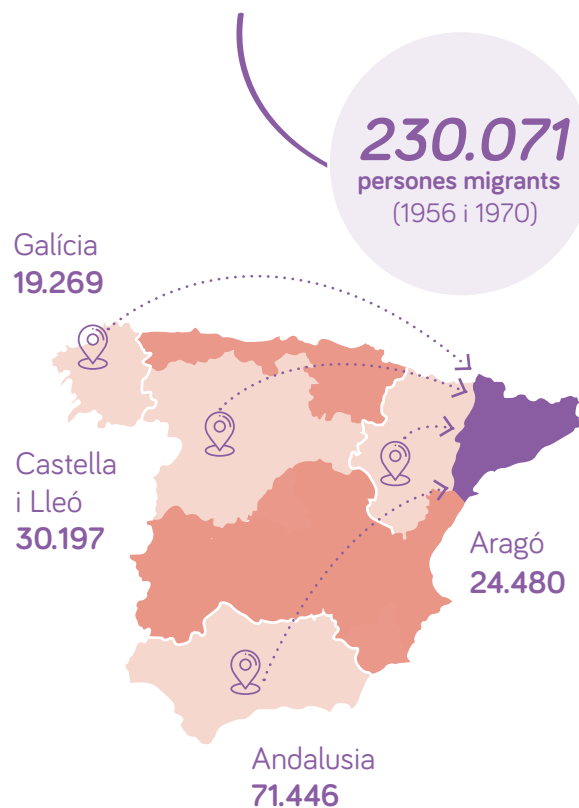
La resta, uns dos milions i mig van emigrar principalment cap a països europeus més pròspers. No obstant això, al contrari del que molta gent pensa, aquesta migració no va ser ordenada ni legal. Gran part de la migració provinent de l'Estat espanyol no arribava als països de destinació amb un contracte de treball i una situació regularitzada, sinó que buscava ocupació i regularitzava la seva estada una vegada allà. Dels dos milions de persones que van abandonar l'Estat espanyol entre 1960 i 1973, s'estima que més de la meitat ho van fer de manera irregular.²

Entre 1956 i 1970, es va produir un pic d'immigració a la ciutat de Barcelona: van arribar 230.071 persones procedents, en la seva majoria, d'altres parts de l'Estat espanyol. Andalusia va ser, amb diferència, la primera Comunitat Autònoma en nom d'efectius (71.446), seguits per Castella i Lleó (30.197) Aragó (24.480) i Galícia (19.269).³

És en aquest període quan la ciutat creix cap a tots els seus límits municipals a gran velocitat. Van néixer nous barris i districtes que van concentrar la major part de la migració, sobretot, a la zona nord de la ciutat. El Coll, el

Carmel, Horta, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí són fruit d'aquests fluxos migratoris.

En aquest context de ràpid creixement econòmic i forta immigració hi havia un dèficit permanent d'habitatges. La ciutat creixia, però els nous barris mancaven d'un bon sistema d'infraestructures i serveis bàsics, com escoles o transport públic. Les lluites de les persones, a través de les associacions de veïns i l'Església, són fites històriques que van acabar transformant aquests suburbis en barris de la ciutat.

Rosario

Soc la Rosario i soc Andalus. A la meua família érem nou germans. Jo era la petita de totes i em cridaven sempre “la nena”. Encara soc la nena per a ells. Vivíem en el camp. No anàvem al col·legi perquè era la postguerra. No teníem ni mestres, eren aficionats. Només vam aprendre a llegir i a escriure. Havíem de treballar perquè la meua mare estava malalta. Jo a casa servia per a tot... “Nena dona’m això! Nena, porta’m això! Aquesta era la meua vida, fins que als 22 anys vaig conèixer al meu marit i em va dir: què et sembla si ens en anem a Barcelona? Vam venir i vivíem en una habitació amb dret a lavabo i cuina. El meu germà em deia: com pots viure així?

Aurora

Vaig néixer a Carme, un petit poble a prop d'Igualada. El meu pare era mestre de la República i, els anys cinquanta, va començar a tenir problemes perquè tenia expedients. La meua mare va estudiar a l'Hospital Clínic, però com que el títol era de l'any 36 no la deixaven exercir. Cap a l'any 56 uns coneguts que estaven a Xile ens van oferir administrar un Hotel a Valdivia, al sud de Xile. Ho vam acceptar i l'any 58, vam embarcar cap al Cap Sant Roque, des del port de Barcelona. Vam arribar a Buenos Aires el dia 28 o 29 de juny. El 30 de juny vaig fer 17 anys. Per a arribar a Valdivia vam creuar Argentina i els Andes, recordo que hi havia estufa al tren.

Carmela

Vaig néixer i vaig viure a Alacant. La meua il·lusió era estudiar medicina, però allà era impossible. Vaig venir a Barcelona sola i vaig aconseguir estudiar infermeria.

Dori

Soc d'un poble de Lleó i vaig venir a Ripoll per treballar en una fàbrica tèxtil. A casa érem quatre germans i la meua família era molt humil. No hi havia diners perquè tots poguéssim estudiar i jo volia seguir els meus estudis. En aquella època arribaven autocars a buscar gent. Jo em vaig apuntar a l'experiència perquè vaig veure que allà no tenia futur.

Narci

Em dic Narcisa Rodríguez i soc de La Corunya. Fa 60 anys que visc a Barcelona.

El 20% de la població espanyola, van abandonar els seus pobles entre 1960 i 1973.

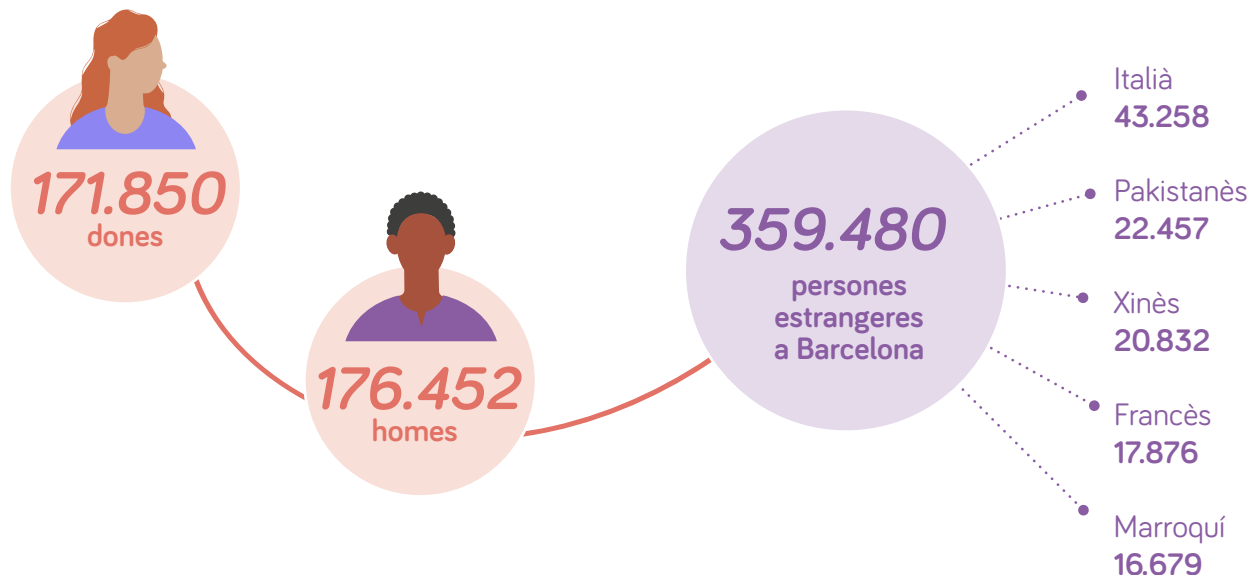
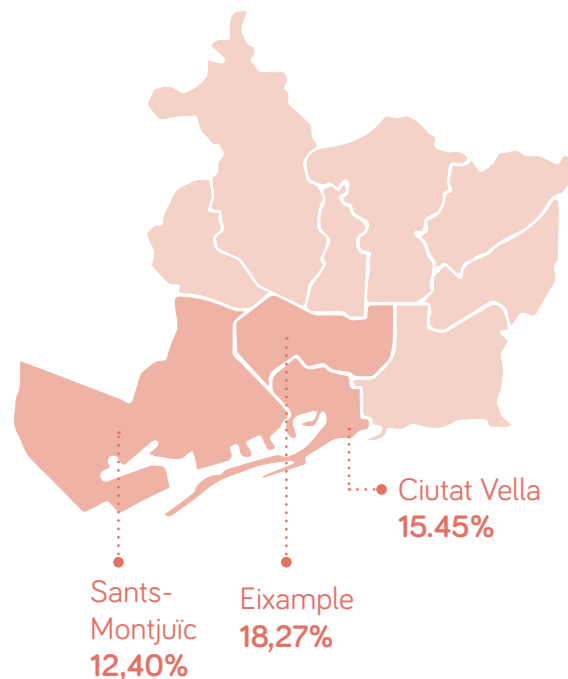
2

*Migrar a
Barcelona
avui en dia*

La ciutat de Barcelona és un dels principals destins per a moltes de les persones que arriben a l'Estat espanyol. Segons dades del Idescat (2022) hi ha 359.480 persones estrangeres provinents de 179 països.

Les persones d'origen italià són les més presents a la ciutat (43.258) seguides per les d'origen pakistanès (22.457), xinès (20.832) francès (17.876) i marroquí (16.679). La major part de persones d'origen estranger es concentra a Ciutat Vella, l'Eixample i a Sants-Montjuïc, amb un 15,45%, 18,27% i un 12,40% respectivament del total de persones estrangeres empadrones a Barcelona.⁴

Respecte al sexe, hi ha un repartiment bastant equitatiu (171.850 dones enfront de 176.452 homes), concentrant-se la majoria de la població estrangera en una franja d'edat entre els 30 i els 34 anys.

30-34 anys
es la franja d'edat
de la població
estrangera

Dora

Soc la Dora, soc colombiana. Vaig arribar a Barcelona fa 5 anys. Per a mi va ser molt dur deixar-ho tot, però sobretot a la meua nena. Encara que ja sigui gran i hagi acabat la Universitat, estem molt unides. Si més no, em tocava buscar altres oportunitats, mirar cap a altres horitzons, per a poder ajudar a tirar endavant a la meua filla.

Kristine

Em dic Kristine i soc d'Armènia. Vaig arribar a Barcelona fa quatre anys acompanyada del meu marit. Tinc una filla que viu al meu país, ja té 25 anys, i no vol venir aquí.

Soledad

El meu nom és Soledad i soc de Bolívia. Soc infermera de professió. Vaig arribar aquí fa dos anys amb la meua nena. El meu marit tenia problemes amb l'alcohol i per a mi van ser anys molt durs. Vaig haver de sortir. Tinc un fill de 13 anys que es va quedar al meu país. Vaig venir a Barcelona perquè tenia una germana aquí. Abans mai havia pensat a sortir del meu país perquè tenia tot el que necessitava. Quan era més jove i soltera la meua germana ja m'havia dit de venir, que aquí era un bon lloc, però a mi mai m'havia interessat.

Eka

Em dic Eka i soc de Geòrgia. Vaig arribar a Espanya fa cinc anys amb els meus fills. Al principi volia anar a Turquia perquè està més a prop del meu país i era més fàcil per a mi aprendre turc. Però, finalment, vam acabar venint a Barcelona.

Fàtima

Soc Fàtima i soc del Marroc. Porto 4 anys i mig a Barcelona. Vaig sortir del meu país per diferents raons. Però la idea general era per a buscar alguna cosa millor. Quan em vaig divorciar vaig pensar que podria tenir un futur millor tant per mi com pels meus fills. Vaig triar Barcelona perquè la meva germana vivia aquí.

3

*Les dificultats
de ser una
dona migrant*

En arribar a un nou territori, les persones han de superar diversos reptes per a poder afrontar el procés migratori. Entre ells, trobem les barreres de comunicació, el desconeixement dels codis de referència culturals, l'existència de prejudicis i estereotips en les relacions, la falta d'informació i el desconeixement respecte al funcionament de la societat d'acollida, la dificultat per a regularitzar la seva situació, per a accedir als serveis existents i un llarg etcètera.

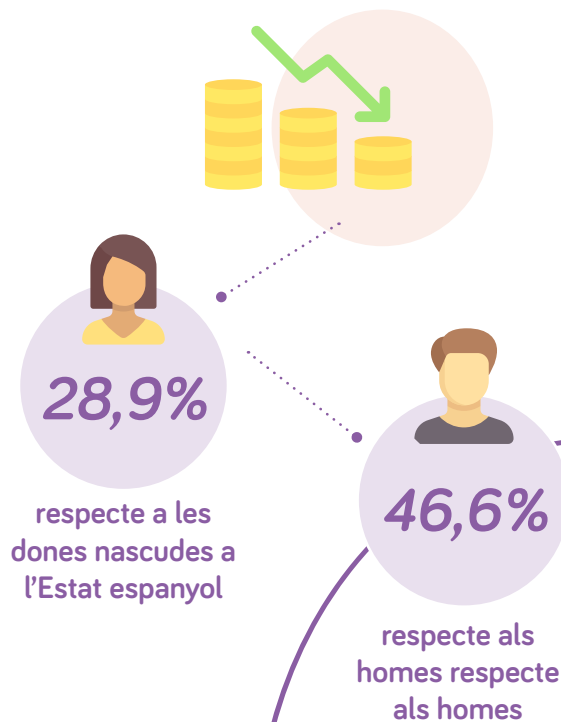
Una altra dificultat és que les persones estrangeres ocupen els llocs de treball amb les condicions laborals més precàries i salaris més baixos dins el mercat laboral. Les dones migrades han d'afrontar també el perjudici de gènere que fa que, independentment del seu nivell d'estudis o experiència professional prèvia, se'ls atribueixi capacitats només per a les tasques reproductives que són socialment més desvaloritzades.

Aquest fet alimenta la cadena global de cures, concepte que fa referència a la internacionalització del treball reproductiu en forma de servei domèstic. En el cas de l'Estat espanyol, és freqüent que dones estrangeres exerceixin de mà d'obra per a suplir les mancances respecte a la cura de persones dependents i treball domèstic que no resol l'Estat del benestar existent, les quals encara recauen sobre les famílies i concretament les dones.

La discriminació salarial que sofreixen les dones és triple: per gènere, per la seva condició de migrant i per ser empobrides. Això es tradueix en què la bretxa salarial és del 28,9% respecte a les dones nascudes a l'Estat espanyol i del 46,6% respecte als homes.⁵

Un fet paradoxal és que el percentatge de dones extracomunitàries amb estudis universitaris és igual al de dones espanyoles: un 28%. I les dones sense estudis només són el 2,4%. Aquestes xifres trenquen estereotips i imaginaris entorn de la figura de la dona migrant i posen sobre la taula que hi ha una gran quantitat de dones amb titulacions superiors fent treballs de baixa qualificació. Això es deu al fet que existeix una gran dificultat per a homologar títols universitaris.⁶

La discriminació salarial de les dones migrants

Soledad

Vaig arribar el 17 de febrer i ens van confinar al març. Va ser un trauma perquè vaig arribar en plena pandèmia i no tenia feina. Tot va ser molt difícil. Ho vam passar molt malament. Vaig haver de fer coses impensables com sortir a buscar menjar als menjadors socials, mai m'ho hauria imaginat. Va ser tan diferent de com m'ho havien pintat... La meua idea era arribar i poder treballar. La lluita encara segueix, però és molt difícil. Veig molts semàfors vermells i haig de posar molts frens perquè haig de cuidar de la meua filla sola. M'he penedit d'haver vingut aquí. He plorat molt. El primer que pensava era tornar al meu país. Jo allà treballava d'infermera i aquí faig neteja.

Narci

Jo vaig venir com si això fos una excursió. Jo pensava que era una excursió... Vaig arribar aquí, i no és que ho passés malament, és que ho vaig passar fatal. Em van posar en una agència i després em vaig haver de buscar la vida. I a aquesta edat buscar-te la vida a Barcelona, ja veus tu... Em van fer discriminacions de totes classes. Pitjor impossible. Després em vaig refer, vaig treballar moltíssim, fent feines, perquè és l'única cosa que hi havia. A les vuit del matí ja tenia dues escales fetes.

Aurora

A Valdivia el meu pare administrava un hotel d'uns amics catalans. Jo pensava que, una vegada allà, tornaria a estudiar, però a l'hotel només treballava i treballava. En un hotel, no hi ha ni dissabtes ni diumenges. Vam estar tres anys allà. El 22 de maig de 1960, va a ver-hi terratrèmol més gran de la història, la ciutat va baixar 7 metres i l'hotel es va esfondrar.

Vam haver de marxar a Santiago, era l'any 66. Vaig començar a treballar en una empresa de sabates. Però, a mi, l'ambient de Santiago no m'agradava. Les diferències socials són massa grans. Uns amics del meu pare tornaven cap aquí i vaig aprofitar per a anar-me'n amb ells. Jo pensava que, una vegada aquí, la meua família m'acolliria, però vaig haver de començar a pagar lloguer a casa de la meua tia. He treballat tota la vida i ha sigut molt dur. La migració és fatal, les famílies es desfan senceres.

Dori

Amb 14 anys me'n vaig anar sola a treballar en una fàbrica tèxtil a 1000 km de distància de casa meua. Ho vaig passar molt, molt malament. Al principi no entenia el català. A la fàbrica teníem horaris de matí, de tarda i de nit. Vivíem en una residència i cada matí ens despertava una sirena. Després de treballar estudiàvem i fèiem la neteja de la residència. Vull explicar això perquè no tot a la vida és fàcil: cal lluitar i treballar. Jo ho vaig passar molt malament, vaig plorar molt. Després em vaig anar acomodant.

Les dones migrants
sense estudis
només són el

2,4%

Dora

Abans de pujar a l'avió la meua filla em va donar aquest dibuix on posa "T'estimo". Sempre el porto a tot arreu, sobretot quan tinc moments tristos. A Colòmbia, soc informàtica, però aquí no m'homologuen el títol. Sabia que m'hauria d'adaptar, però pensava que hi hauria més oportunitats de feina. Però, és difícil. A més, l'edat em limita. Per aquest motiu intento estudiar, per no quedar-me enrere, perquè la tecnologia avança molt ràpid. Actualment, treballo en captació de socis per a una ONG, però aspiro a tenir un treball on em senti bé i pugui ajudar a la meua filla. Crec que ha d'arribar-me una oportunitat perquè ho estic lluitant molt. A vegades ploro i em dic que ja hauria d'estar descansant. Però encara necessito treballar uns deu anys més.

An illustration of a hand in a red sleeve pointing towards a purple speech bubble. The hand is wearing a silver watch. The speech bubble contains text about the percentage of migrant women with university studies.

El percentatge de les dones migrants extracomunitàries amb estudis universitaris és igual al de les dones de l'Estat espanyol:

un 28%

Eka

Al principi va ser difícil perquè no sabia res de l'idioma i no ho esperava tan complicat. També va ser difícil per al meu fill gran, que tenia 13 anys, i no li agradava estar aquí perquè havia deixat a tots els seus amics.

Fàtima

La meva germana vivia aquí des de feia més de 20 anys. Abans de venir, m'havia explicat que la vida a Barcelona no és fàcil. Però quan ho vius tu mateixa és diferent. La meva germana va ser un gran suport al principi, però se'n va anar a viure a Alemanya.

Al principi va ser una miqueta dur. Vaig començar aprenent l'idioma, a buscar feina i a tirar endavant. La pressió està sempre aquí: entre que estàs en un país que no és el teu i que la família t'exigeix des de l'altre costat... Hi ha gent que es pensa que per estar a Europa ets rica.

Kristine

Per a mi hauria estat més fàcil anar a Rússia. Barcelona no ha estat com m'esperava. Fa gairebé quatre anys que vaig venir aquí i ara just he trobat la meva primera feina. Tinc dues carreres: mestra i farmacèutica. Ara cuido a un senyor gran.

4

*El difícil camí
imposat per la
Llei d'estrangeria*

La Llei d'Estrangeria que va entrar en vigor el dia 16 d'agost de 2022 (i després de la reforma de 2023) hauria de contemplar diverses vies perquè els estrangers regularitzin la seva situació, com el permís per arrelament familiar, per arrelament laboral o de formació.

Ara bé, quan aquesta Llei es revisa en profunditat, es fa evident que està pensada com una eina de control de la immigració i no considera a les persones migrants com a subjectes de dret.

Les persones migrants tenen moltes dificultats per a regularitzar la seva situació legal a l'Estat espanyol. Pràcticament avui dia, només utilitzem en l'anomenat règim general, el conegut "a peu de carrer" com a "arrelament social", una autorització de residència per circumstàncies excepcionals que requereix, a més de molts altres requisits, acreditar tres anys d'estada continuada en sòl espanyol. És a dir, tres anys continuats sense documentació. Encara que qualsevol empresa vulgui contractar aquesta persona immigrant i sigui plenament solvent i complidora de les seves obligacions, no podrà fer-ho.

Pensem per un moment en tres anys de la nostra vida sense documentació en un país estranger que t'obliga a treballar en condicions precàries, al marge de la llei i on els drets laborals o socials són inexistents.

Aquesta irregularitat suposa estar una situació de vulneració de drets permanent: no comptar amb drets laborals, la possible explotació laboral, tràfic de persones i explotació sexual, l'exclusió de serveis públics essencials com l'educació i la sanitat. Més greu encara quan parlem que hi ha 150.000 nenes, nens i adolescents en aquesta

situació de vulneració, sense protecció legal i accés a drets i serveis essencials.

D'altra banda, si bé les persones irregulars, posseeixen drets civils com poder contreure matrimoni, llogar un pis, accedir a alguns serveis socials com la sanitat i obrir un compte bancari, moltes d'elles desconeixen aquests drets i/o per por de ser deportades no els exerceixen. A més, des de les institucions es posen sovint dificultats per al compliment d'aquests. Per exemple, s'ha denunciat la discriminació bancària, ja que els bancs posen traves a les persones quan intenten obrir un compte bancari aconseguint-se a la Llei de prevenció de blanqueig de capitals o els demanen altres requisits tot i que estan obligats a obrir-los un compte bàsic segons la Llei 19/2017.

150.000

nenes, nens i adolescents en aquesta situació de vulneració

Soledad

Has d'esperar-te tres anys, mentrestant és com que no existeixes, ets invisible per a tots, o no volen veure't. Perquè per a treballar et demanen papers, però per a tenir papers et demanen un contracte de treball. No podem aconseguir un número de compte perquè no tenim nòmina, però sense banc tampoc pots cobrar. Sense nòmina tampoc pots trobar un pis, encara que amb 800 euros és impossible llogar, has de viure amuntegada en una habitació. Ens obliguen a estar amuntegats. És una cosa inexplicable per a mi. Sempre hi ha requisits que mai complim. És com que et forcen per a tornar al teu país. És molt difícil viure així. Per exemple, no puc aconseguir beques pel menjador de la meua filla o pels extraescolars, perquè tots els tràmits es fan per internet i només es poden fer posant el DNI o el NIE. Per aquelles que ho vivim, tres anys es fan una eternitat.

Eka

I si després tens feina i tens contracte, has d'esperar el NIE gairebé un any.

Fàtima

Nosaltres entrem “il·legals” i patim tres anys fins a aconseguir els papers i poder-nos legalitzar. Però quan els espanyols o europeus van a altres països tenen més drets que nosaltres, poden anar amb el cap més alt. I també tenen dret a aconseguir una feina d'allò que han estudiat. Aquí hem d'estar 3 anys irregulars, i més si no et donen feina. Jo, per sort, vaig trobar ràpidament feina i al cap d'un any i mig tenia els papers.

*La Llei d'Estrangeria
que va entrar en vigor
el dia 16 d'agost de
2022*

5

*Superar els
obstacles
i el **dol**
migratori*

La migració és un procés molt estressant i difícil, especialment per a aquelles persones que es veuen obligades a deixar la seva llar degut a situacions de pobresa o de violència, entre altres raons. Han de deixar el lloc on han construït la seva identitat, la seva manera de pensar i actuar, i la seva comprensió del món. En arribar al territori de destí, s'enfronten a una gran quantitat de reptes i obstacles, incloent la pèrdua de les seves xarxes socials i de suport, la barrera de l'idioma, la discriminació, i al desconeixement de noves cultures i entorns. Malgrat les dificultats, moltes persones demostren una gran capacitat

de resiliència, aconseguint superar els obstacles i sanar les ferides emocionals obertes en el camí. Aquesta força i capacitat d'afrontar les dificultats sens dubte contribueix a manejar i superar l'estrès, la solitud, la discriminació i altres desafiaments emocionals que poden sorgir durant l'experiència migratòria. Aquest procés s'anomena el dol migratori, per això és fonamental rebre suport, no només per part de la pròpia comunitat sinó també a través d'un accés efectiu a recursos i als serveis com a subjectes de ple dret.

Dori

Si pogués viatjar al passat potser no ho repetiria. Encara que, gràcies a venir aquí, vaig poder estudiar infermeria. Era la il·lusió de la meua vida i allà no hauria pogut fer-ho. Les meves arrels són d'allà i les porto en el meu cor. Vaig conèixer al meu marit a Ripoll. Jo tenia 16 anys i ell 17. Vaig començar a veure les coses d'un altre color. Quan t'enamores ho veus tot diferent. Ell era d'aquí i la seva família em va acollir molt bé, llavors jo era una mica més feliç, perquè no podia veure a la meua família molt sovint. La gent que arriba aquí ho passa malament, però una ha de saber que no tot són flors i violes, com es diu aquí. S'ha de lluitar i treballar.

El dol migratori és el procés d'assimilació de les pèrdues associades a l'experiència migratòria.

Carmela

He anat escalant en la meva vida com he pogut i he aconseguit el que volia que era treballar en el que m'agradava: d'infermera. Per a mi, treballar a l'Hospital de Sant Pau ha estat un regal.

Fàtima

Al principi ho vaig passar malament, però vaig tenir la sort d'aconseguir moltes coses en poc temps. Ara vull ser mecànica i sé que tinc el temps per a aconseguir-ho. Estudiar i lluitar. Crec que aquí tinc més oportunitats que al meu país d'aconseguir el meu somni. Tots estem buscant alguna cosa millor.

Narci

Vaig trobar al meu marit, em vaig casar i tinc un fill. Avui estic molt orgullosa. El meu fill és enginyer. Jo vaig jurar que no passaria pel que he passat jo. Tinc tres netes molt maques, estudiant. Estem bé.

Rosario

Tinc tres filles i m'he dedicat a cuidar-les. Les meves filles van estudiar, es van treure carreres, van treballar i es van casar. Ara tinc néts i un besnet d'un any i mig. M'agrada molt anar a Andalusia i intento anar-hi sovint.

Dora

Sé que he aconseguit moltes coses. Ara tinc feina i tinc la nacionalitat. Continuaré lluitant fortament, amb més ànim.

Soledad

Segueixo en la lluita. Crec que he superat moltes coses, però que encara me'n falten,estic en el camí. Tinc diferents dificultats, però tiraré endavant. Espero que cada dia vagi a millor.

6

*Migrar és un
Dret Humà*

L'article 13 de la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948 estipula que totes les persones tenen el dret de circular lliurement i triar la seva residència en el territori d'un Estat així com tenen el dret de sortir de qualsevol país, incloent-hi el propi, i retornar al seu país d'origen. En realitat, només els ciutadans dels països del Nord global i els ciutadans adinerats dels països del Sud global gaudeixen realment d'aquest dret.

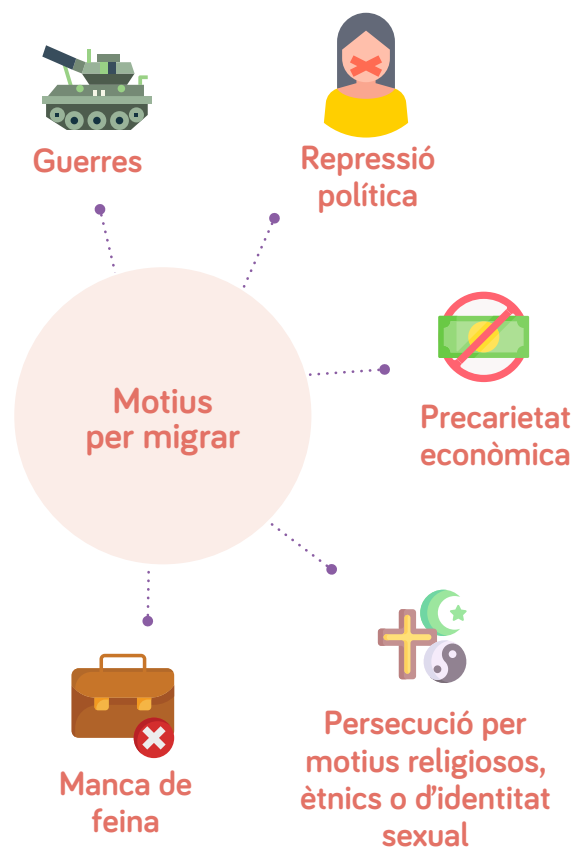
Mentre que l'experiència a l'estranger sempre es valora al Nord (estudis, viatges de descoberta, experiència professional, etc.), el desplaçament de les persones pertanyents als països del Sud global està subjecte a condicions injustes i dràstiques i, per tant, es veu altament obstaculitzat. Enfront de la dificultat o impossibilitat d'obtenir un visat, moltes persones trien vies irregulars d'entrada. Per a moltes d'elles significa posar la seva integritat física en perill.

Els motius per migrar poden ser diversos: algunes persones fugen de la guerra, la repressió política o la persecució per motius religiosos, ètnics o d'identitat sexual. D'altres s'escapen de situacions econòmiques precàries, de la pobresa extrema, i/o de la manca de feina o oportunitats vitals.

Si bé, aquestes persones tenen dret a migrar, són freqüents els discursos que neguen aquest dret sota diferents pretextos com la necessitat de protegir les fronteres nacionals i els fluxes migratoris.

L'augment d'aquestes narratives està legitimat per les estrictes polítiques migratòries i per la imatge que els mitjans de comunicació ofereixen de les persones a través

de la utilització de conceptes com a "invasions", "onades", "amença"; a més de les *fake news* propagades a través de les xarxes socials que contribueixen a desinformar i generar odi cap a aquesta població de manera injustificada. Aquests discursos d'odi resulten molt perillosos i tenen conseqüències nefastes tant per a les poblacions com per a les societats d'acollida.

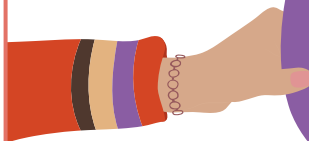

Fàtima

No deixaria als meus fills sols i estaria aquí vivint, dormint, menjant sola, si no tingués una motivació que m'empeny a anar endavant, a anar a un altre país, per a buscar una qualitat de vida millor per als meus fills i per a tota la meva família.

Al Marroc, a l'Àfrica en general, la gent està buscant refugi o millor qualitat de vida. Igual que els espanyols migren cap al nord d'Europa. L'única cosa que busquem és més qualitat de vida.

L'Article 13 de la Declaració Universal dels Drets Humans estipula que totes les persones tenen el dret de circular lliurement.

Dora

Jo crec que tothom té dret a buscar noves oportunitats, trobar un futur diferent del que té actualment.

Reflexió final

Mentre que la migració que va sorgir a l'Estat espanyol durant els anys 60 i 70 complia amb les exigències d'un canvi de model econòmic cap a la industrialització, els fluxos migratoris lligats al model neoliberal actual són conseqüència de processos molt més complexos.

Creixement de les desigualtats, desmantellament de les estructures estatals, megaprojectes i extractivisme, impacte ambiental del canvi climàtic, conflictes violents... avui en dia són moltes les causes que generen desplaçament de persones. En aquest context de crisi sistèmica global creixen els discursos que, en comptes de centrar-se en els reptes actuals que hem d'afrontar com a societat, es focalitzen en culpar els grups històricament discriminats.

Les persones migrades es converteixen en la víctima expiatòria del malestar social; el racisme s'erigeix en un mecanisme de defensa davant les incerteses i les inseguretats pròpies del món contemporani. Les relacions de poder es nodreixen de les discriminacions, de l'odi i de l'exclusió dels "altres".

Quan ens aturem a escoltar els relats en primera persona ens interpel·len d'una forma diferent: les persones migrants no són números, ni dades, són persones amb noms i cognoms, amb experiències i emocions, amb històries de vida i relats que reuneixen tant aspiracions personals com exigències conjunturals, on veiem reflectides tant les nostres pors com les nostres esperances.

Soledad

Aquestes dones em fan veure que han fet un procés de cura, encara tenen la cicatriu, la veuen, però no els fa mal. Vull agrair-vos que hàgiu compartit la vostra experiència, ens ha donat molta motivació i esperança.

Carmela

Us desitjo un bon futur, amb tot allò necessari per a viure amb pau i tranquil·litat.

Dora

Gràcies per compartir les vostres experiències, perquè això ens motiva a continuar la nostra lluita. A mi m'han impressionat la força i la valentia que van tenir en aquella època. Es necessitava molta força per a poder emprendre un viatge i tirar endavant. Són èpoques diferents, però és la mateixa història. Les felicito perquè es veu que són unes grans lluitadores i espero, algun dia, també, poder dir el que elles diuen; que se senten realitzades. Estic agraïda per l'ànim que ens heu donat.

Aurora

L'única cosa que vull dir és que tingueu constància, amb la constància s'arriba lluny.

Eka

Veig que, per a aquestes dones, en els anys seixanta i setanta, va ser molt difícil i que ho és també ara. Em sorprèn que vinguessin i haguessin de treballar tan joves.

Dori

Em sento identificada amb totes vosaltres. Vull dir-vos que en aquesta vida les coses s'han de lluitar, però que al final hi ha recompensa. Jo vaig arribar molt jove i he hagut de treballar molt. Ho vaig passar molt malament com ho esteu passant vosaltres ara, però, gràcies a Déu, ara tinc una vida acomodada i visc bé. Va haver-hi un moment que em vaig emocionar escoltant-les, perquè vaig reviure una mica el que m'havia passat. Se'm van remoure molts sentiments...

Kristine

M'ha agradat molt participar. Per a mi és molt interessant, estic encantada!

Rosario

Els dono moltíssimes gràcies, que tinguin moltíssim ànim i que tirin cendavant, que tinguin sort i a treballar!

Narci

Nosaltres vam venir molt jovenetes i hem hagut de lluitar molt. Avui dono gràcies a Déu que no em falta de res. Us vull donar molts ànims i sort. A lluitar per la vida! Perquè de tot se surt.

Gràcies!

Bibliografía

Alted, A. (dir. y coord.) (2006). *De la España que emigra a la España que acoge*. Madrid.

Babiano J; Fernández A. (2010): *La Patria en la Maleta: Historia social de la emigración española a Europa*. GPS MADRID.

Barranco, F. (2021, 9 julio). *La «exclusión financiera»: migrantes con y sin papeles que no pueden abrir una cuenta bancaria en España*. elDiario.es. Recuperado de: https://www.eldiario.es/desalambre/exclusion-financiera-migrantes-papeles-no-abrir-cuenta-bancaria-espana_1_8116076.html

Ferreira, M. (2021, 29 abril). *Denuncian en Bilbao la «discriminación bancaria» por negar la apertura de cuentas bancarias a migrantes sin tarjeta de residencia*. elDiario.es. Recuperado de: https://www.eldiario.es/euskadi/denuncian-bilbao-discriminacion-bancaria-negar-apertura-cuentas-bancarias-migrantes-tarjeta-residencia_1_7884282.html

https://www.eldiario.es/desalambre/exclusion-financiera-migrantes-papeles-no-abrir-cuenta-bancaria-espana_1_8116076.html

Fundación Largo Caballero. Anuario estadístico de España.(s. f.). *1945-1975. Testigo de nuestra historia*. Recuperado de: https://www.ine.es/expo_anuarios/1945-1975.htm

Idescat. Població estrangera a 1 de gener. Barcelona. (2022). <https://www.idescat.cat/tema/migra?lang=es>

M. (2022, 19 diciembre). *Reforma Ley de Extranjería 2023: 5 novedades indispensables*. Ódice Abogados. Recuperado de: <https://odiceabogados.com/reforma-de-la-ley-de-extranjeria-2023/>

Maldita.es. (2020, 18 diciembre). *Migrantes en situación irregular: ¿a qué documentos tienen acceso y cuál acredita la residencia legal en España?* Maldita.es. Recuperado de: <https://maldita.es/malditateexplica/20201218/migrantes-situacion-irregular-documentos-acceso-acredita-residencia-legal-espana/>

Martínez, C.(2021, 25 septiembre). *Migrar es un Derecho Humano*. El Economista. Recuperado de: <https://eleconomista.com.ar/foro-100/migrar-derecho-humano-n42934>

Muñoz Sánchez A. Una introducción a la historia de la emigración española en la República Federal de Alemania (1960-1980) https://www.iai.spk-berlin.de/fileadmin/dokumentenbibliothek/Iberoamericana/46-2012/46_Munoz_Sanchez.pdf

Pena, M. (2021, 25 febrero). *LAB pone cifras a la mayor precarización de los sectores laborales feminizados*. Naiz. Recuperado de: <https://www.naiz.eus/es/info/noticia/20210225/lab-recoge-en-un-informe-la-precarizacion-de-los-sectores-laborales-feminizados>

Pla, I. (2009, 22 febrero) *Feminización de las migraciones y segmentación laboral: la cadena global de cuidados*. Agencia SINC. Recuperado de: <https://www.agenciasinc.es/Opinion/Feminizacion-de-las-migraciones-y-segmentacion-laboral-la-cadena-global-de-cuidados>

Salamanca, A. (2020, 15 mayo). *Memoria histórica y emigración española*. Atalayar. Recuperado de: <https://atalayar.com/blog/memoria-hist%C3%B3rica-y-emigraci%C3%B3n-espa%C3%B1ola>

Referències

- 1 Alted, Alicia (dir. y coord.) (2006): *De la España que emigra a la España que acoge*. Madrid: Fundación Largo Caballero
- 2 J. Babiano, A.Fernández (2010): *La Patria en la Maleta: Historia social de la emigración española a Europa*. GPS MADRID.
- 3 Lopez – Gay (2011): “*Barris i immigració espanyola a la ciutat de Barcelona durant el segle XX.*” UAB.
- 4 IDESCAT: <https://www.idescat.cat/tema/mi-gra?lang=es>
- 5 GARICA A; DIOP J. (2019) “Ocupació i dones immigrades extracomunitàries a Catalunya”. Colpis. Recurso en línea: <https://ambitscolpis.com/2019/09/03/ocupacio-i-dones-immigrades-extracomunitaries-a-catalunya/>
- 6 OIM (2015) “Estudio sobre la situación laboral de la mujer inmigrante en España”, Recurso en línea: <https://www.comillas.edu/es/noticias-obimid/6815-estudio-sobre-la-situacion-laboral-de-la-mujer-inmigrante-en-espana-3>

#Actuant
amb
cures

Aquesta publicació forma part del projecte “Actuant amb cures pels drets de les dones i deconstruint el discurs d’odi” desenvolupat per Reds i Intered, i cofinançat per l’Ajuntament de Barcelona. Té com a objectiu realitzar un procés participatiu entre entitats i col·lectius de la nostra ciutat des d’una visió local/global, sensibilitzant al voltant de les pràctiques i relacions de cures als nostres barris, contribuint a posar-les en el centre del model de ciutat que desitgem.

Amb el Suport de:

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d'Intered Catalunya i de Reds - Red de solidaridad para la transformación social- i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'Ajuntament de Barcelona.